

3. Sartre J.-P. Being and Nothingness: An Essay on Phenomenological Ontology / Jean-Paul Sartre; translated with an introduction by Hazel E. Barnes University of Colorado, 1956. 491 p.

4. Sartre J.-P. Existentialism Is a Humanism / Jean-Paul Sartre; Translated by CAROL MACOMBER, 2007. 108 p.

5. Свендсен Л. Фр. Г. Філософія свободи / пер. з норвезьк. Львів : Видавництво Анетти Антоненко ; К. : НікаЦентр, 2016. 336 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-8>

ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Крижановська Тетяна Олександрівна

кандидат філософських наук,

доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Значення культури логічного мислення в соціальній організації суспільства є надзвичайно важливим аспектом розвитку сучасного світу. Логічне мислення сприяє розумінню складних ситуацій, вирішенню проблем та прийняттю обґрунтованих рішень. У сучасному світі, де інформація постійно зростає та швидко змінюється, вміння логічно мислити стає ключовим для успішного функціонування індивіда та суспільства в цілому. Суспільна організація у великій мірі залежить від здатності громадян до логічного мислення. Відмінність у рівні розвинуеності логічних навичок може вплинути на ефективність рішень, які приймаються на різних рівнях суспільної структури. Логіку, як зазначав Дж. Міль, «часто називають мистецтвом міркування» [1, р. 9]. З цього приводу, вивчення та підтримка культури логічного мислення є актуальним завданням для освіти, науки та громадськості загалом.

Формування логічної культури в суспільстві сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних здібностей у громадян. Підтримка цінностей логічного мислення дозволяє індивідам критично оцінювати інформацію, яка надходить до них через різноманітні джерела, такі як медіа або соціальні мережі. Відповідно, суспільство, де формуванню логічної культури приділяється належна увага, має більшу шанс на досягнення стабільності, розвитку та просування вперед у всіх сферах.

Крім того, формування логічної культури в суспільстві сприяє покращенню якості прийнятих рішень та ефективності функціонування інституцій. Люди з розвиненим логічним мисленням здатні краще аналізувати складні ситуації, виявляти взаємозв'язки та передбачати наслідки своїх дій. Це сприяє збільшенню продуктивності управлінської діяльності, поліпшенню умов життя та забезпеченню стійкого розвитку суспільства в цілому.

Дослідники зазначають, що формальна логіка є дуже важливим інструментом у практичній і теоретичній діяльності правника. На сьогодні, у період становлення України як правової держави, значення логіки для юристів ще більш зросло. Логіка стала невід'ємною частиною юридичної освіти. І це зумовлено особливістю роботи правника, будь він суддя, адвокат, юрисконсульт, вчений-правознавець і т.д. Будь-кому з них доводиться постійно визначати і класифікувати висновки як рішення, аргументувати і спростувати їх, забезпечувати точність і ясність висловлювань, для однозначності трактування і розуміння їх громадянами [2, с. 15].

Формування логічної культури, на нашу думку, має стати одним з пріоритетів навчання молоді в українському суспільстві. Ознайомлення з логічними формами мислення і логічними законами є першим кроком у формуванні логічної культури в суспільстві. Це дозволяє індивідам зрозуміти основні принципи логіки, які лежать в основі будь-якого мислення і рішення проблем. Під час ознайомлення з логічними законами, такими як закони тотожності, виключення третього, та інші, особа навчається розпізнавати та застосовувати ці принципи в повсякденному житті та різних сферах діяльності.

Далі, формування вмінь і навичок, необхідних для реалізації отриманих знань в процесі, стає наступним етапом. Це включає в себе розвиток умінь аналізу, синтезу, порівняння та висновку. Індивідууми з логічною культурою вміють аргументувати свої думки, раціонально вирішувати проблеми та ефективно спілкуватися з іншими. Такий підхід до формування навичок сприяє підвищенню якості прийнятих рішень та стимулює інноваційний розвиток суспільства.

Так, серед базових умінь у контексті культури логічного мислення доцільно виділити вміння будувати дефініції, тобто ознайомлення студентів з формально логічними знаннями, які необхідні для оволодіння вмінням визначення. Щоб сформулювати визначення, необхідно встановити відношення поняття, якому надається визначення, до понять, які належать системі. Визначення потрібно сформулювати таким чином, щоб було зрозуміло, до якого з найзагальніших класів понять (предмет, процес, наслідок процесу, властивість чи стан) належить поняття, яке визначають [3, с. 243].

Не менш важливим є необхідність застосування законів логічного мислення і прийомів побудови умовиводів у процесі впровадження логічної культури під час навчання майбутніх спеціалістів. Основною функцією застосування законів логіки повинно бути приведення власних роздумів до істинних висновків, адже у разі їх порушення думка частіше стає хибною. Наріжним каменем традиційної логіки є чотири закони: закон тотожності, закон несуперечності, закон виключеного третього і закон достатньої підстави. Так, закон тотожності як найбільш загальний вимагає, щоб будь-яка думка в межах конкретного міркування залишалася тотожною сама собі. Цей закон фіксує вимогу відносної стабільності й визначеності думки, оскільки в іншому разі вона перетвориться на аморфну активність, що постійно змінюється, і тому не буде спроможною дійти стійких правильних результатів.

Вивчення і застосування закону несуперечності виявляється в його ключовій ролі у забезпеченні консистентності та систематичності в мисленні та розумінні світу. Закон несуперечності стверджує, що не може існувати одночасно ситуація, коли якщо певне твердження є правдивим, то його протилежність також буде правдивою. Це принципіальне положення, яке має важливе значення в різних сферах діяльності, від науки до філософії та права. Розуміння цього закону дозволяє уникати внутрішніх суперечностей у мисленні та аргументації, сприяючи формуванню послідовних та обґрунтованих висновків. Порушення закону несуперечності може призвести до розбіжностей у розумінні фактів або до виникнення парадоксів, що може значно ускладнити процес прийняття рішень та розв'язання проблем. Вивчення закону несуперечності має вагомий значимість для забезпечення логічності та послідовності в різних аспектах нашого розуміння світу.

Особлива важливість вивчення закону логіки, а саме закону виключеного третього, виявляється в його ролі у розрізненні між двома протилежними твердженнями. Цей закон стверджує, що для будь-якого твердження або його протилежності існує тільки одне із них, а не обидва одночасно. В контексті логічного мислення цей принцип допомагає уникнути невизначеності та роз'яснити суперечливі ситуації. Розуміння закону виключеного третього дозволяє аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані висновки на основі доступних даних. Без врахування цього закону можуть виникати непослідовності та суперечності в аргументації, що ускладнює процес прийняття рішень та спричиняє невизначеність у розумінні ситуацій.

Необхідність вивчення та коректного застосування закону достатньої підстави виявляється в його ключовій ролі у раціональному розумінні природи явищ і подій. Цей закон стверджує, що для будь-якого факту або події завжди існує достатня причина чи пояснення. В контексті наукового

дослідження цей принцип допомагає встановлювати зв'язки між явищами та формулювати гіпотези, що можуть бути підтверджені або спростовані експериментально. Розуміння закону достатньої підстави сприяє вирішенню проблем, раціональному прийняттю рішень та розвитку наукового мислення. Без врахування цього закону можуть виникати невизначеність та суперечності у поясненні подій, що ускладнює процес дослідження та робить його менш ефективним.

Особлива важливість вивчення законів логіки полягає у тому, що вони є фундаментальними принципами, які лежать в основі будь-якого розуміння та аналізу інформації. Закони логіки визначають правила групування, перетворення та оцінки мислень та доводів, що робить їх основою для критичного мислення та аргументації. Вивчення цих законів допомагає індивідуумам розвивати свої аналітичні та критичні здібності, сприяючи здатності до обґрунтованих висновків та прийняття раціональних рішень. Без розуміння законів логіки важко досягти точності та об'єктивності в розумовій діяльності, що є вирішальним для розвитку як наукових досліджень, так і практичних сфер життя. Таким чином, вивчення законів логіки має першочергове значення для формування критичного мислення та підвищення якості рішень у сучасному суспільстві.

Література:

1. Mill, John Stuart. *A System of Logic, Ratiocinative and Inductive, Being a Connected View of the Principles of Evidence, and the Methods of Scientific Investigation*. London: John Parker, West Strand. Vol. I. 2008. URL: <https://www.gutenberg.org/files/26495/26495-pdf.pdf>

2. Браун Д. Роль логіки у формуванні логічної культури юриста. *Природа та сутність людини: конструювання майбутнього в умовах пост-правди* : збірник тез наукових робіт учасників регіонального науково-практичного семінару (ДДУВС, 20.11.2020). С. 13–15. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7615/4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3. Стеченко Т. О. Оволодіння елементами культури логічного мислення під час навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. 2016. Вип. 135. С. 241–245. URL: <https://is.gd/oDWNK8>